

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ สมัยสุโขทัย

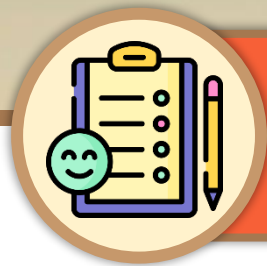
เรื่อง เลือกคำถามที่อยากรู้
แล้วเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

เรื่อง
เลือกคำถามที่อยากรู้
แล้วเริ่มเรียนรู้ด้วย
ตนเอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ ความเข้าใจ

- อธิบายเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับอาณาจักรสุโขทัยจากหัวข้อพื้นฐานทั้ง ๖ ได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ

- ตั้งคำถามเพื่อการสืบค้นข้อมูล และสรุปข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้

ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม

- เห็นความสำคัญของการตั้งคำถามและการศึกษาด้วยตนเอง เพื่อเข้าใจประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สามารถตั้งคำถามเพื่อการสืบค้นข้อมูล และสรุปข้อมูล
จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยเห็นความสำคัญของการตั้งคำถามและ
การศึกษาด้วยตนเอง เพื่อเข้าใจประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้ง

๑. สุโขทัยเกิดขึ้นได้อย่างไร

แนวคำตอบ....ผู้นำไทยสองคน คือ พ่อขุนบางกลางหาว และ พ่อขุนผาเมือง ได้ร่วมมือกันขับไล่อำนาจของ เขมรออกไปจากดินแดนบริเวณสุโขทัย และตั้งเมือง สุโขทัยขึ้นเป็นอิสระ โดยมีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เป็นปฐมกษัตริย์ของอาณาจักร

๒. การปกครองแบบพ่อปกครองลูก เป็นอย่างไร

แนวคำตอบ....การปกครองที่กษัตริย์ทรงดูแลราษฎร
เสมือนบิดาดูแลบุตร เน้นความใกล้ชิด เมตตา
และความเอื้ออาทร โดยราษฎรสามารถเข้าเฝ้า
และร้องทุกข์ได้โดยตรง

๓. วิถีชีวิตของผู้คนในสมัยสุโขทัยเป็นอย่างไร

แนวคำตอบ....วิถีชีวิตของผู้คนในสมัยสุโขทัย
เรียบง่าย พึ่งพาธรรมชาติ มีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน
นับถือพุทธศาสนา และอยู่ภายใต้การปกครอง
แบบพ่อปกครองลูก

๔. พระพุทธศาสนามีบทบาทอย่างไรต่อสังคมในสมัยสุโขทัย

แนวคำตอบ....พระพุทธศาสนาในสมัยสุโขทัย
มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมจิตใจผู้คน
เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมคุณธรรม
และเป็นแนวทางในการปกครองบ้านเมือง

๕. มรดกใดของสุโขทัยที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

แนวคำตอบ....มรดกของสุโขทัยที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ลายสีไทย (ตัวอักษรไทย), พระพุทธศาสนา แบบเถรวาท, ศิลปะสุโขทัย เช่น พระพุทธรูป และ แนวคิดการปกครองแบบพ่อปกครองลูก

กิจกรรม ใช้ เกม “เรียงลำดับให้ถูก”
โดยให้แต่ละกลุ่มได้รับบัตรคำ ที่แสดงขั้นตอน
ของ “วิธีการทางประวัติศาสตร์” ๕ ขั้นตอน
ให้กลุ่มนักเรียนช่วยกันเรียงขั้นตอนให้ถูกต้อง

คำถามที่สงสัย เกี่ยวกับสุโขทัย

ครูแนะนำคำถาม ๑๐ ข้อที่เตรียมไว้ให้เลือก ดังนี้

๑. ทำไมพ่อขุนรามคำแหงถึงอยากสร้างอักษรไทยขึ้นมาเอง
๒. ระบบ “พ่อปกครองลูก” ต่างจากระบบการปกครองแบบปัจจุบันอย่างไร
๓. สุโขทัยไม่มีเงินตราใช้ แล้วคนในสมัยนั้นค้าขายกันยังไง
๔. ชาวสุโขทัยเรียนรู้ศาสนาได้อย่างไรทั้งที่ไม่มีโรงเรียน
๕. ทำไมศิลปะสุโขทัยถึงงดงามจนยังถูกนำมาใช้ถึงวันนี้

ครูแนะนำคำถาม ๑๐ ข้อที่เตรียมไว้ให้เลือก ดังนี้

๖. ภาษาไทยสมัยสุโขทัยต่างจากภาษาไทยปัจจุบันอย่างไรบ้าง
๗. “สุโขทัยเป็นราชธานีแห่งแรกของไทย” ข้อนี้จริงไหม แล้วทำไม
๘. ทำไมชาวสุโขทัยถึงอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบและสามัคคี
๙. วิถีชีวิตแบบพอเพียงของชาวสุโขทัยคล้ายกับ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไหม
๑๐. ถ้าสุโขทัยไม่เคยเกิดขึ้น เราจะยังมีความเป็นไทย
แบบทุกวันนี้หรือไม่

๑. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกคำถามที่สนใจจาก ๑๐ ข้อ
หรือคำถามของเพื่อนบนกระดาน

๒. ให้นักเรียน ในกลุ่มประชุมวางแผนการทำงานว่าจะแบ่งงานกัน
อย่างไรมีข้อมูลให้อ่านสามข้อมูลและต้องร่วมกันเรียบเรียง เช่น
อ่านข้อมูลละสองคน อ่านอย่างน้อยสองรอบ แล้วเล่าให้เพื่อนฟังว่า
ข้อมูลของตัวเองมีว่าอย่างไร จากนั้นช่วยกันเรียบเรียงออกมาเป็น
ภาษาของตนเอง

๓. ครูแจกใบงานที่ ๒ เรื่อง สรุปด้วยคำพูดของตนเอง โดยให้ เขียน คำถามที่เลือก และสรุปข้อมูลจากทั้ง ๓ แหล่ง เรียบเรียงเป็นภาษา ของตนเอง ไม่ใช่ลอกทั้งหมดแต่ให้ อ่านข้อมูลจากสามแหล่ง ให้ เข้าใจแล้วแล้วเรียบเรียงใหม่ พร้อมระบุแหล่งอ้างอิงที่ใช้

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ไขข้อสงสัยสมัยสุโขทัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เลือกคำถามที่อยากรู้ แล้วเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๔ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำถามข้อที่ ๑. ทำไมพ่อขุนรามคำแหงถึงอยากสร้างอักษรไทยขึ้นมาเอง
ข้อมูลชุดที่ ๑: ความตั้งใจของพ่อขุนรามคำแหงในการสร้างเอกลักษณ์ของบ้านเมือง
ในสมัยสุโขทัย การติดต่อสื่อสารยังคงใช้ตัวอักษรจากอินเดีย เช่น อักษรมอญ-เขมร ซึ่งใช้เขียนคำไทยได้ไม่ชัดเจน และมีความซับซ้อนในการเรียนรู้ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชซึ่งเป็นกษัตริย์นักคิด นักพัฒนา จึงมีแนวคิดว่าจะต้องมี “อักษรไทย” ของตนเอง เพื่อให้คนในบ้านเมืองสามารถเขียนอ่านได้ง่ายขึ้น ใช้ถ่ายทอดความรู้ ศาสนา และ ประวัติศาสตร์ของตนเองได้ชัดเจน ไม่ต้องพึ่งภาษาหรืออักษรของอาณาจักรอื่นอีกต่อไป
พ่อขุนรามคำแหงจึงทรงรวบรวมอักษรเดิมที่มีอยู่ เช่น อักษรมอญและเขมร แล้วดัดแปลงขึ้นใหม่ให้เหมาะกับเสียงของภาษาไทยในยุคนั้น จนกลายเป็น “อักษรไทยสุโขทัย” ซึ่งถือเป็นต้นกำเนิดของ “อักษรไทย” ที่พวกเราใช้กันในปัจจุบัน ความตั้งใจของพระองค์ไม่ใช่แค่เรื่องของภาษาเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างตัวตน สร้างอัตลักษณ์ของอาณาจักร และปลูกฝังความภาคภูมิใจในชาติของตนเองด้วย
พระองค์ยังทรงนำอักษรไทยมาใช้จารึกข้อความลงบนศิลาจารึก เช่น “ศิลาจารึกหลักที่ ๑” ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่แสดงถึงวิถีชีวิต ศาสนา ความเชื่อ การปกครอง และความคิดของผู้คนในสมัยสุโขทัยได้อย่างชัดเจน
จะเห็นได้ว่า การประดิษฐ์อักษรไทยของพ่อขุนรามคำแหง ไม่ใช่เพียงเพราะต้องการให้คนอ่านออกเขียนได้ แต่เป็นการสร้าง “รากฐานทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของความเป็นไทย” อย่างแท้จริง
แหล่งอ้างอิง:

- วัฒนธรรมไทยกับอักษรไทย, กระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๖๒).
- ศิลาจารึกหลักที่ ๑, พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร.
- สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (๒๕๒๔). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสุโขทัย. สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นมาในสมัยกรุงสุโขทัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดบันทึกประวัติศาสตร์และการปกครองของเมืองไทยอย่างเป็นระบบ อักษรไทยที่ทรงประดิษฐ์ขึ้นนั้นมีพื้นฐานมาจากอักษรขอมและอักษรมอญ แต่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับเสียงและโครงสร้างของภาษาไทย การประดิษฐ์อักษรนี้ยังเป็นการสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความเป็นอิสระทางภาษาไทยจากอิทธิพลของอาณาจักรอื่น ๆ ในศิลาจารึกหลักที่ ๑ ของสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหงทรงระบุว่า ทรงประดิษฐ์อักษรขึ้นเพื่อให้ประชาชนสามารถจดบันทึกกฎหมายและคำสั่งสอนต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง นอกจากนี้ การมีอักษรไทยยังช่วยให้การบริหารราชการและการสื่อสารในราชสำนักมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
การประดิษฐ์อักษรไทยจึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาภาษาและวรรณกรรมไทยที่มีความสมบูรณ์และเป็นอิสระจากภาษาอื่น อักษรไทยที่พ่อขุนรามคำแหงทรงสร้างขึ้นจึงไม่ใช่เพียงแค่ตัวอักษร แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของความ เป็นชาติและความภาคภูมิใจของคนไทยในยุคนั้น

ใบความรู้ที่ ๒

เรื่อง ไขข้อสงสัยสมัยสุโขทัย

ใบงานที่ ๒ เรื่อง สรุปด้วยคำพูดของตนเอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สมัยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เลือกคำถามที่อยากรู้ แล้วเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๔ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำถามที่เลือก และสรุปข้อมูลจากทั้ง ๓ แหล่ง เรียบเรียงเป็นภาษาของตนเอง

คำถามที่เลือก

.....

.....

สรุปข้อมูลจากทั้ง ๓ แหล่ง เรียบเรียงเป็นภาษาของตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๒

เรื่อง สรุปด้วยคำพูดของตนเอง

ใบงานที่ ๒ เรื่อง สรุปด้วยคำพูดของตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำถามที่เลือก และสรุปข้อมูลจากทั้ง ๓ แหล่ง
เรียงเรียงเป็นภาษาของตนเอง

คำถามที่เลือก.....

.....

สรุปข้อมูลจากทั้ง ๓ แหล่ง เรียงเรียงเป็นภาษาของตนเอง.....

.....

.....

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
จากแหล่งน่าเชื่อถือ

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องจัดเตรียม

- ๑) ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ไขข้อสงสัยสมัยสุโขทัย
- ๒) ใบงานที่ ๓ เรื่อง การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งน่าเชื่อถือ

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

www.dltv.ac.th

